

Tárgy: Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió felülvizsgálata

Előkészítette: Tárnok Lászlóné osztályvezető
Igazgatási osztály
Nagy György Miklósné igazgató
Szociális Szolgáltató Központ

Véleményező bizottság: Egészségügyi és Szociális Bizottság
Ügyrendi, Lakásügyi és Közrendvédelmi Bizottság

Sorszám: IV/2.

Döntéshozatal módja:
Egyszerű szótöbbség

Tárgyalás módja:
Nyilvános ülés

Előterjesztés

Békés Város Képviselő-testülete

2008. április 30-i ülésére

Tisztelt Képviselő-testület!

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló többször módosított 1993. évi III. törvény 92. §. (3) bekezdése alapján a legalább 2000 lakosú települési Önkormányzatoknak szolgáltatástervezési koncepciót kellett készíteniük a településen élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében. A törvény szerint a szolgáltatástervezési koncepció tartalmát a helyi önkormányzat két évente felülvizsgálja, aktualizálja.

A koncepció *célja*, hogy a lakosság szám és korösszetétel figyelembevételével a szolgáltatások iránti igényeket meghatározza, a jogszabályokban meghatározott ellátási kötelezettség teljesítését áttekintse, a kötelezettségek végrehajtási ütemtervét meghatározza, a szolgáltatások működtetésével, fejlesztésével, továbbá az együttműködés kereteivel kapcsolatos kérdéseket tisztázza, és a helyi szükségletek figyelembevételével az egyes ellátotti csoportok sajátosságaihoz kapcsolódó ellátási formákat, szolgáltatásokat létrehozza.

A koncepció *feladata*, hogy világítson rá a településen működő szociális ellátórendszer hiányosságaira, jelölje ki az irányokat egy résmentes szociális védőháló kialakításához a településen, segítse elő egy egységes „szociális szolgáltató politika” kialakítását a településen, biztosítson információkat egyéb fejlesztési koncepciók, programok (pl. területfejlesztési koncepció, rehabilitációs programok, stb.) tervek kidolgozásához és megvalósításához, valamint segítse információkkal a döntéshozókat, illetőleg a szolgáltatások biztosításában résztvevőket.

A felülvizsgálat során figyelemmel kísértük az eltelt időszak jogszabályi változásait, amelyek az ellátási kötelezettségeket is érintik, valamint meghatározzák a demográfiai- és szükségletváltozások, a többcélú kistérségi társulások szerepvállalásait. Alapul a Békési Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiója szolgált, mely a lakosság szám alakulását, korösszetételét és az igényfelmérést tartalmazza.

Az ellátási kötelezettség teljesítésének helyzete:

A 2004-es Békés városi Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió fejlesztési irányvonalai az alábbiak szerint valósultak meg.

Az alapellátások terén a szolgáltatások szinten tartása mellett a fejlesztés is megkezdődött. Minden szolgáltatás határozatlan idejű működési engedéllyel rendelkezik, ami azt jelenti, hogy a hiányzó személyi és tárgyi feltételeket sikerült pótolni. A dolgozók képzése (mediáció, Családterápia, stb..) és továbbképzése a 2005-től 2007-ig tartó HEFOP-2.2. pályázat segítségével megvalósult.

A nappali ellátások bővültek, az igényekhez mérten átalakításra kerültek. 2006. január 1-től működik a fogyatékosok, illetve a hajléktalanok nappali ellátása.

2006. július 1-től bevezetésre került az intézményen belüli szociális foglalkoztatás munka-rehabilitációs és fejlesztő felkészítéssel formájában. Jelenleg összesen 82 fő foglalkoztatását jelenti.

Rekonstrukciós fejlesztések csak az intézmények saját erejéből, illetve pályázatból történtek.

- 2006-ban Hajléktalanok Átmeneti Szállója - felújítás
- 2007-ben Szociális Foglalkoztató Műhely - új épület
- 2007-ben garázsépítés – új épület

Az alapszolgáltatások és változásai:

A szociális alapszolgáltatás rendszere Békés városban és a Békési kistérségben kibővült az előző koncepcióhoz képest az alábbiak szerint:

- szociális étkeztetés
- házi segítségnyújtás
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- családsegítés
- közösségi ellátás (pszichiátriai)
- támogató szolgáltatás
- nappali ellátás (idősek, fogyatékosok, hajléktalanok, pszichiátriai)
- gyermekjóléti szolgáltatás

Szociális étkeztetés ellátási terület: Békés város közigazgatási területe, Békés városban 115 fő ellátott számára biztosított a Békés Városi Szociális Szolgáltató Központon keresztül.

(Folyamatban van Tarhos csatlakozása intézményfenntartó társulási megállapodás alapján).

Házi segítségnyújtás ellátási terület: Békés város és Tarhos község közigazgatási területe, intézményfenntartó társulási megállapodás alapján, összesen 77 fő részére.

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás ellátási terület: Békés város közigazgatási területe. Intézményfenntartó társulási megállapodás alapján Mezőberényhez csatlakozva.

Családsegítés ellátási terület: Békés város és Tarhos község közigazgatási területe, intézményfenntartó társulási megállapodás alapján valósul meg.

Közösségi Pszichiátriai Ellátás ellátási területe: Mezőberény, Köröstarcsa, Bélmegyer, Kamut, Tarhos, Murony települések közigazgatási területe intézményfenntartó társulási megállapodás alapján valósul meg. Gesztor település Békés.

Közösségi Pszichiátriai Ellátás ellátási területe: Békés város közigazgatási területén a Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ keretén belül önálló ellátásként valósul meg.

Támogató Szolgálat ellátási területe Békés város közigazgatási területe a Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ keretén belül önálló ellátásként valósul meg.

Idősek Nappali Ellátása ellátási területe: Békés város és Tarhos község közigazgatási területe, intézményfenntartó társulási megállapodás alapján valósul meg, összesen 5 telephelyen 125 fővel.

Fogyatékosok Nappali Ellátása ellátási területe: Békés, Murony, Tarhos és Mezőberény települések közigazgatási területe, a Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ működtetésében valósul meg.

Hajléktalanok Nappali Ellátása ellátási területe: Békés, Mezőberény, Köröstarcsa, Csárdaszállás, Murony, Kamut, Bélmegyer, Tarhos, Hunya, Gyomaendrőd települések közigazgatási területe, a Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ működtetésében valósul meg.

Gyermekjóléti szolgáltatás ellátási terület: Békés város és Tarhos község közigazgatási területe, intézményfenntartó társulási megállapodás alapján valósul meg.

Az Információs szolgáltatás 2007. január 1-től megszűnt. 2008. január 1-től a Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás csak a házi gondozással együtt működtethető, 2009. január 1-től a Közösségi ellátás és a Támogató szolgálat kikerül az önkormányzatok kötelező feladatai közül.

Békés városban az alapszolgáltatásokat a Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ nyújtja, amely 2006. július 1-től a Békés Városi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat és a Békés Városi Gondozási Központ összevonásával jött létre. A 1. sz. melléklet bemutatja a szociális ellátások működtetését Békés városban. A városban ellátási szerződéssel a Szent Lázár Alapítvány keretén belül Közösségi Pszichiátriai Betegek Nappali Ellátása történik.

Ellátási szerződés nélkül működik még:

- Szenvedélybetegek Közösségi Ellátása – Mentálhigiénés Egyesület
- Szenvedélybetegek és Pszichiátriai Betegek Nappali Ellátása – Mentálhigiénés Egyesület
- Támogató Szolgálat – Mégis Van Remény Egyesület
- Közösségi Pszichiátriai Ellátás – Mégis Van Remény Egyesület

Szakosított ellátások és változásai:

- Hajléktalanok ellátása – Hajléktalanok Átmeneti Szállói ellátási területe Békés, Mezőberény, Köröstarcsa, Csárdaszállás, Murony, Kamut, Bélmegyer, Tarhos, Hunya, Gyomaendrőd települések közigazgatási területe, a Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ működtetésében valósul meg.
- Idősek Otthona – Hajnal István Szociális Szolgáltató Centrum (Békés Megyei Önkormányzat fenntartásában)

Ellátási kötelezettség:

Békés város a személyes gondoskodás megszervezésének eleget tett. Önként vállalt feladata a Hajléktalanok Átmeneti Szállóinak működtetése.

Paradigmaváltás, a szociális törvény változásai

A Szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 2007. évi módosításai tükrözik a szociális szférában történő szemléletváltást. A szolgáltatások iránti kereslet robbanásszerű növekedését a demográfiai és epidemiológiai adatok vetítik elő.

Ugyanakkor a kínálat nem tart ezzel lépést. Az alapszolgáltatások száma, illetve az alapszolgáltatásokban részesülők száma évek óta stagnál. A szolgáltatások rendszerét strukturális aránytalanság is jellemzi. Az alapszolgáltatások volumene eltörpül az intézményi ellátások mellett. Másik probléma, hogy a kötelező önkormányzati feladatok megszervezéséhez és működtetéséhez járó állami támogatás a tényleges költségeknek csak az 50-60 %-át fedezi. A forráshiányos önkormányzatok ezért nem teljesítik a törvényi előírásokat, aminek semmilyen szankciója sincsen.

A szolgáltatások kiépítettsége is jelentős területi aránytalanságokat mutat. A nagyobb lakosságszámú, nagyobb teherbíró képességű településeken szinte minden fajta szolgáltatás elérhető, a kistelepüléseken pedig minden hiányzik. A kistelepülésen élők hátrányosabb helyzetben vannak a szolgáltatások elérése és a minősége tekintetében. Problémát jelent az is, hogy alacsony és folyamatosan csökken azok aránya, akik intézménybe kerülésük előtt valamilyen közösségi alapú szolgáltatást vettek igénybe. A gondozásra szoruló idősök közül olyanok is bekerülnek a tartós ápolást biztosító intézményekbe, akiknek ellátása még otthoni, családi környezetben alacsonyabb fajlagos költségek mellett is biztosítható lenne.

A törvény módosítása során a következő célkitűzések váltak hangsúlyossá:

- célzottabbá váljon a szolgáltatási rendszer működése, a területi lefedettség a jelenleginél nagyobb mértékű legyen
- a legelesettebbek esélyei javuljanak, a hátrányos területek felzárkózzanak
- minél több ember számára, minél hosszabb ideig a saját otthonában biztosítsa a szükséges szociális szolgáltatást
- a legrosszabb jövedelmi helyzetben lévők ellátásának fontossága étkeztetés, házi segítségnyújtás és idősök otthona esetében

Önkormányzati kötelező feladatok változása:

- 2.000 főnél több állandó lakos esetén családsegítést
- 3.000 főnél több állandó lakos esetén alapszolgáltatást és idősök nappali ellátását
- 10.000 főnél több állandó lakos esetén alapszolgáltatás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtást, nappali ellátást, 2008. december 31-ig támogató szolgáltatást, közösségi ellátást
- 30.000 főnél több állandó lakos esetén az előzőeken túl átmeneti ellátást
- 50.000 főnél több állandó lakos esetén az előzőeket és utcai szociális munkát kell biztosítani

A szociális szolgáltatások normatív hozzájárulásainak változása:

Megvalósítandó célkitűzés:

- az ellátások a legnagyobb gondozási szükségletű és a legkevesebb jövedelemmel rendelkező személyekhez jussanak el
- az alacsonyabb jövedelemmel rendelkezők ellátásához a költségvetés nagyobb normatív hozzájárulással járul hozzá, hogy az Önkormányzat érdekelt legyen a legrosszabb helyzetű személyek ellátásában

A Békés városi szociális szolgáltatások fejlesztési irányai a Békési Kistérségi Társulás fejlesztési koncepciójának figyelembe vételével:

1. A jelenlegi korszerű szolgáltatási struktúra fenntartása, illetve módosítása az igények változásával, jogszabályi elvárásokhoz való igazítása a helyi szükségletek felmérése alapján.
2. Fontos szempont kell, hogy legyen a szociális szolgáltatások minden területén a prevenciók tevékenység, különös tekintettel a gyermekbántalmazás és a gyermek által elkövetett erőszakos cselekedetek megfékezésére.
3. Az alapszolgáltatások területén biztosítani kell:
 - az alapvető emberi jogok és az esélyek egyenlőségét a szociális szolgáltatást kérelmezők és igénybe vevők számára,
 - a rászoruló személyek számára elősegíteni a minél hosszabb ideig a saját otthonában történő szociális szolgáltatást,
 - a legrosszabb jövedelmi helyzetben levők ellátáshoz való jutását étkeztetés, házi segítségnyújtás, és idős otthon esetében.
4. *Kiemelten fontos feladat kell, hogy legyen a szociális intézmények akadálymentesítése.*
5. A kialakult szociális ellátórendszer értékének megőrzése, gyarapítása:
 - A jelenleg működő intézményi mikrotársulások körének bővítése pl. étkeztetés területén.
 - A normatív támogatás maximális igénybe vételének biztosítása a meglévő feltételek jobb kihasználásával (étkeztettek számának növelése).
 - A Támogató Szolgálat és a Közösségi Ellátás megtartása 2009. január 1-je után is.
6. A kistérségben működő civil szervezetek bevonása az Önkormányzat által nem működtetett ellátások biztosítására, ellátási szerződés kötésével, figyelve arra, hogy a már meglévő és jól működő szolgáltatások megmaradjanak. Arra kell törekedni, hogy a lakosságszámhoz, az igényekhez igazodó mennyiségű szolgáltató legyen biztosítva. A túl sok szolgáltató megjelenése működési gondokat és minőségi csökkenést jelenthet.

Fejlesztési irányok segélyezés területén:

- Továbbra is fokozott figyelmet kell fordítani az ügyfelek fogadására, várakozási idejük csökkentésére.
- Az aktív korú rendszeres szociális segélyben részesülőkkel megfelelő, személyre szóló beilleszkedési program kidolgozása, és a beilleszkedési programok körének szélesítése: pl.: tréningek, iskolai végzettség megszerzésére irányuló képzés stb. Természetesen az aktív korú nem foglalkoztatott személyek esetében a végső cél, a munkaerőpiacra történő integrálásuk elősegítése.
- Az együttműködésre kijelölt és a programokkal érintett intézmény (Békés Város Szociális Szolgáltató Központ) munkatársainak folyamatos segítése megfelelő információkkal. Fontos a lakosság folyamatos tájékoztatása a rendszerbe való bekerülés feltételeire, hogy a jövedelem nélküli aktív korú lakosok is esélyt kaphassanak az ellátásra.
- Továbbra is kiemelt feladat, hogy a családokhoz még kellő időben jussanak el a segélyek, különösen olyan esetekben, amikor erre lakhatásuk megőrzése érdekében szükségük van. (Információ-csere, jelzőrendszer!)
- Az átmeneti és rendkívüli segélyek esetében a cél, hogy a helyi szabályozás elősegítse, hogy elsősorban
 - a legrászorultabbak juthassanak hozzá a támogatáshoz,

- a munkaképes, egészséges személyek csak a szükséges- meghatározott – ideig kaphassanak anyagi segítséget,
- a segélyezettek körülményeit figyelembe véve hasonló probléma esetén hasonló mértékű támogatásban részesüljenek,
- a támogatás lehetőleg „célzott” legyen, elsősorban arra használják fel, amire tekintettel kapták,
- a környezettanulmány és az ügyintézők tapasztalatai meghatározóak legyenek a segély elbírálásánál.

Kérem az előterjesztés megtárgyalását és a határozati javaslat elfogadását.

Határozati javaslat:

Békés város Képviselő-testülete a Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció felülvizsgálatát elfogadja. Felkéri a polgármestert, hogy a koncepció felülvizsgálatáról és aktualizálásáról a hatályos jogszabályok alapján gondoskodjon.

Felelős:

Izsó Gábor
polgármester

Határidő:

értelem szerint

Békés, 2008. április 21.

Izsó Gábor
Polgármester

.....
Jogi ellenjegyző

.....
Pénzügyi ellenjegyző

1.sz. melléklet
A szociális ellátások működtetése Békés városban

